

اردیبهشت ۱۴۰۱

مسلسل: ۱۸۱۹۶

**بسته تقنینی اصلاح قانون توسعه صنعت ایرانگردی و**

**جهانگردی مصوب ۱۳۷۰/۷/۷**



دفتر مطالعات فرهنگ و آموزش



کد موضوعی: ۲۷۰  
شماره مسلسل: ۱۸۱۹۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بسته تقنینی اصلاح قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰/۷/۷

نام دفتر: معاونت پژوهش‌های اجتماعی و فرهنگی - دفتر مطالعات فرهنگ و آموزش (گروه ورزش گردشگری و میراث فرهنگی)

تهیه و تدوین کنندگان: شهاب طلایی شکری، سعید شفیعا

اظهار نظر کنندگان: رضا مستمع، محسن بابایی، علی فرنام، امین پژمان، یحیی مزروعی ابیانه  
ناظران علمی: موسی بیات. کمیل قیدرلو

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. ایرانگردی
۲. جهانگردی
۳. توسعه گردشگری کشور
۴. حمایت از گردشگری



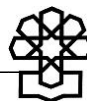
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۲/۱۱

به نام خدا

## فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۲.....	مقدمه.....
۳.....	بررسی و ارزیابی مسئله.....
۸.....	نتیجه‌گیری و پیشنهاد.....
۲۲.....	منابع و مأخذ.....





## بسته تقنینی اصلاح قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰/۰۷/۰۷

### چکیده

قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰ با اصلاحات و الحاقات مصوب سال ۱۳۷۵، مهم‌ترین قانون حمایتی و هدایتی صنعت گردشگری در کشور بعد از انقلاب اسلامی محسوب می‌شود. از آنجا که از زمان تصویب این قانون در سال‌های ابتدایی دهه ۱۳۷۰ تاکنون صنعت گردشگری در ایران و جهان تغییرات و تحولات فراوانی را تجربه کرده است و حتی در بعد داخلی هم‌اکنون وزارتخانه‌ای با محوریت این موضوع تحت عنوان وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تشکیل شده است بنابراین لزوم بازنگری در مفاد قانون مذکور بیش از پیش نیاز است. همچنین از آنجا که در سالیان بعد از تصویب قانون مذکور قانونگذار مواد و تبصره‌های مختلفی را در قوانین گوناگون با رویکرد حمایت از توسعه صنعت گردشگری تصویب نمودند، لکن این تلاش قانونگذار هم در بسیاری از موارد جنبه اجرایی پیدا نکرده<sup>۱</sup> و نتوانسته طبق خواست و نیاز کشور اثرگذاری داشته باشد.

حضور متولیان متعدد در فرایند توسعه گردشگری و نبود سازوکاری برای هماهنگی

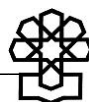
۱. برای مثال به گزارش بررسی الزام دستگاه‌های اجرایی به واگذاری تأسیسات گردشگری: موضوع ماده (۲۳) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ با شماره مسلسل ۱۸۰۹۷ مراجعه شود که در مورد ظرفیت‌های عملیاتی نشده قانون در مورد تأسیسات گردشگری تدوین شده است.

بین دستگاهی، نبود آمار تخصصی به روز و قابل اتکاء برای برنامه محور کردن اقدامات مرتبط با توسعه‌ی گردشگری و فقدان رویکرد یکپارچه و واحد نسبت به شکل‌گیری خدمات گردشگری از جمله چالش‌های اساسی حوزه‌ی گردشگری کشور است. در شرایطی که کیفیت گردشگری داخلی در کشور در حال کاهش است و دسترس‌پذیری به سفر برای عموم جامعه به صورت عادلانه و متوازن توزیع نشده است<sup>۱</sup>، لازم است تا در حوزه‌ی حمایت از گردشگری اقدامات موثری صورت گیرد. در این راستا مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ضمن بررسی قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰ با اصلاحات و الحاقات مصوب سال ۱۳۷۵، بسته پیشنهادی خود را برای تقویت و توسعه این صنعت با رویکرد ایجاد هماهنگی بین دستگاهی و توجه به ماهیت بین‌بخشی صنعت گردشگری ارائه کرده است.

## مقدمه

بررسی طرح قانونی توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی در دور سوم مجلس شورای اسلامی و از اسفندماه ۱۳۶۹ شروع شد و نهایتاً در مهرماه ۱۳۷۰ رسماً به قانون تبدیل شد. مشاهده مشروح مذاکرات مجلس در بازه زمانی بررسی طرح گویای این امر است که رویکرد طراحان آن مبتنی بر تقویت بعد عرضه در صنعت گردشگری بوده و مفاهیم کلی مطرح شده در قانون ناظر به رفع موانع توسعه زیرساخت‌ها و تسهیل ورود و خروج گردشگران بوده است. نکته دیگر اینکه رویکرد غالب در این قانون هم ناظر به این امر

<sup>۱</sup> برای کسب اطلاعات بیشتر به گزارش کارشناسی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با عنوان بررسی وضعیت گردشگری داخلی به منظور دستیابی به چالش‌های سیاستی این حوزه با شماره مسلسل ۱۷۸۵۰ مراجعه نمایید.



است که گردشگران خارجی در اولویت این طرح بوده و برای ابعاد دیگر گردشگری مانند گردشگری داخلی و خروجی تدابیری اتخاذ نشده است. جای توجه دارد، تاکید بر توسعه گردشگری به جای توسعه مرسوم در کشور، مزیت های بسیاری به شرح زیر دارد :

- اشتغال بیشتر به نسبت به حجم سرمایه گذاری مینا.
- ماهیت همسان با بوم و اشتغال حداکثری جمعیت بومی در مقابل اشتغال محدود صنایع سنگین از جمعیت بومی و رده پایین شغلی.
- اثرات پسین و پیشین گسترده بخش گردشگری که به تعبیری حرکت آن اقتصاد را سریعاً متحول می سازد، این گزاره در مورد بخش مسکن رایج است ولی گردشگری هم به تمام معنا لوکوموتیو توسعه است.
- ماهیت پراکنده و تمرکز زدا و همسو با سیاست های آمایشی.

بنابراین توجه به قانون توسعه ایرانگردی و جهانگردی و به روز رسانی آن، توجه به رویکرد مطلوب توسعه برای کشور است. این گزارش سعی بر آن دارد که به بررسی مفاد قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰/۰۷/۰۷ پرداخته و متناسب با خلأها، نواقص و رخدادهای و تغییرات نو در عرصه گردشگری، به ارائه پیشنهادهای اصلاحی بپردازد.

## بررسی و ارزیابی مسئله

نگاهی ابتدایی و کلی به این قانون نشان دهنده این است که بسیاری از بندهای آن متناسب با شرایط زمان خود بوده است و هم‌اکنون موضوعیت ندارند. به عبارتی برای کارآمدی و توسعه و پیشرفت این صنعت در کشور نیازمند به‌روزرسانی است. نگاهی تحلیلی به این قانون به‌عنوان یکی از قوانین اصلی حوزه گردشگری نشان می‌دهد که :

۱. در ماده (۱) این قانون به تعریف ایرانگردی و جهانگردی پرداخته است که این تعریف الزاماً امروزه شمولیت بر انواع و گونه‌های سفر و گردشگری را ندارد و به عبارتی هم‌اکنون

در ادبیات قانونگذاری کشور بیشتر از واژه «گردشگری» استفاده می‌نمایند که تمامی جنبه‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی این حوزه را مد نظر دارد. از این رو در قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب سال ۱۳۸۲، با ادغام سازمان ایرانگردی و جهانگردی و سازمان میراث فرهنگی، واژه «گردشگری» به صورت رسمی جایگزین «ایرانگردی و جهانگردی» شده است.

۲. ماده (۲) این قانون به موضوع تشکیل «شورای عالی ایرانگردی و جهانگردی» می‌پردازد که در واقع این شورا هم‌اکنون با این عنوان وجود ندارد و به «شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری» تغییر نام داده است و اعضای بیشتری به آن اضافه شده‌اند که وظایفی را نیز علاوه بر موضوع میراث فرهنگی و گردشگری در حوزه صنایع دستی باید انجام دهد.

۳. ماده (۳) این قانون به بحث موارد «مجاز»ی که هر گردشگر (جهانگرد) خارجی می‌تواند هنگام خروج از کشور با خود خارج کند می‌پردازد. هرچند که در آیین‌نامه اجرایی این قانون مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵ هیئت وزیران به موارد «مجاز» ورود وسایل توسط جهانگرد خارجی نیز پرداخته است، لکن بسیاری از این موارد و کالاهای مجاز قابل حمل مانند رادیو پخش و ضبط صوت عملاً وجود خارجی نداشته و هم‌اکنون یک دستگاه موبایل بسیاری از کاربری‌های مجاز و غیرمجاز را در خود جای داده است.

۴. ماده (۴) این قانون، گمرک ایران را موظف کرده است که تسهیلات ویژه جهت جهانگردان خارجی فراهم آورد. هرچند که در مورد موضوعات مبتلابه گمرک در خصوص جهانگردی و گردشگری در آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور به تفصیل بیشتری پرداخته است اما به روز کردن وظایف گمرک در مبادی ورودی و خروجی کشور جهت تسهیل



شرایط سفر و گسترش صنعت گردشگری یکی از الزامات است.<sup>۱</sup>

۵. ماده (۵) این قانون بانک‌ها را موظف کرده است که به منظور تشویق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی در زمینه ایجاد و توسعه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی تسهیلات بانکی را به نرخ صنعتی تأمین و پرداخت نمایند. هرچند که در خصوص این امر قوانین مؤخر شمولیت بیشتری داشته و وظایف و اختیاراتی را جهت توسعه زیرساخت‌های گردشگری مقرر نموده‌اند، اما به نظر می‌رسد که تبیین و تعیین نظام حمایتی و تسهیلاتی از بخش گردشگری کشور نیازمند تدبیر خاص برای این صنعت است. به این دلیل که صنعت گردشگری تحت تأثیر بحران‌های ناخواسته سیاسی و چالش‌های تقاضای فصلی قرار دارد و کسب‌وکارهای این حوزه همواره در سطحی از ریسک‌های سیستماتیک قرار دارند، تشکیل صندوق حمایت از توسعه و سرمایه‌گذاری گردشگری می‌تواند مشوقی برای علاقمندان به سرمایه‌گذاری در این حوزه باشد.

۶. ماده (۶) این قانون، سازمان زمین شهری، شهرداری‌ها، سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور و سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط را موظف کرده است که زمین مورد نیاز برای احداث تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی با معرفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی<sup>۲</sup> را در اختیار متقاضیان قرار دهند. اما در آیین‌نامه اجرایی این قانون مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵ هیئت وزیران صرفاً به موضوع شهرداری اشاره کرده است و به وظایف حمایتی سایر دستگاه پرداخته نشده است. شایان ذکر است که در این خصوص در ماده (۲۲) قانون

۱. برای مثال در آیین‌نامه اجرایی این قانون کالاهای همراه جهانگرد را به تفکیک تشریح کرده است. این کالاها شامل یک عدد دوربین چشمی، یک عدد دوربین عکاسی و موارد مشابهی هستند که در حال حاضر گوشی‌های همراه بخش مهمی از وظایف این ابزارها را برعهده دارند. ضمناً به نظر می‌رسد یکی از روش‌های ترویج گردشگری کشور در جهان، تسهیلگری برای انعکاس تصاویر کشور توسط گردشگران است و تنظیم ممنوعیت یا محدودیت در این حوزه با ذات تبلیغات دهان به دهان همخوانی ندارد.

۲. به دلیل اینکه در زمان تصویب قانون، این وزارت متولی امور توسعه ایرانگردی و جهانگردی بوده است.

الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۰۸/۱۵ و ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳ به جزئیات بیشتری اشاره شده است اما همچنان وظایف بسیاری از دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط در خصوص توسعه صنعت گردشگری کشور در قوانین مربوطه مغفول مانده است.

۷. ماده (۷) قانون بیان می‌کند که صدور هرگونه مجوز برای تأسیس و ایجاد دفاتر خدمات مسافرتی و تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی منحصراً به‌عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و دفاتر خدمات مسافرتی و تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی متعلق به بخش دولتی و خصوصی و نهادهای موظف به رعایت سیاست‌ها، مقررات، آیین‌نامه و دستورالعمل‌های ابلاغی از طرف وزارت مذکور است. اما در اصلاحیه‌ای که قانون مذکور در ۱۳۷۵/۱۱/۰۹ صورت گرفته است امور سیاحتی و زیارتی را از امور مسافرتی جدا کرده و مرجع صدور دفاتر خدمات مسافرتی را وزارت راه و ترابری (وزارت راه و شهرسازی فعلی) معرفی می‌کند و امور سیاحتی و زیارتی را همچنان در اختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار می‌دهد. موضوعی که هم‌اکنون یکی از چالش‌های اصلی کسب‌وکارهای نوین گردشگری بوده و به‌عنوان یکی از موانع توسعه صنعت گردشگری کشور شناخته می‌شود.

۸. ماده (۸) قانون مذکور بیان می‌کند که کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی، دفاتر خدمات مسافرتی و سایر تأسیسات مشابه از هر نظر اعم از سوخت، آب و برق، عوارض، مالیات، وام بانکی و غیره مشمول تعرفه‌های مقررات و دستورالعمل‌های بخش صنایع هستند. اما این امر در جزء «۲» بند «الف» ماده (۹۸) قانون برنامه ششم توسعه تغییر نموده و تأسیسات گردشگری را از هر نظر تابع قوانین و مقررات بخش صنعت گردشگری (به‌استثنای معافیت‌های مالیاتی) می‌داند و از شمول قانون نظام صنفی کشور مصوب



۱۳۸۲ مستثنا می‌کند.<sup>۱</sup> موضوعی که به‌علت نبود قانون حمایتی از بخش گردشگری، یکی از چالش‌های بخش خصوصی در مواجهه با نهادهای حاکمیتی است.

۹. ماده (۹) قانون مذکور فعالیت‌های امور حج و زیارت را مشمول تسهیلات پیش‌بینی شده در این قانون می‌داند. در واقع به‌نوعی این جنس از فعالیت‌ها را نوعی فعالیت جهانگردی محسوب می‌کند. با وجود این همچنان اختلافات فراوانی بین وزارتخانه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سازمان حج و زیارت وجود دارد درخصوص موضوعاتی مانند صدور مجوز بند «پ» و ورودی‌ها و خروجی‌هایی که با هدف زیارت به مسافرت می‌پردازند. لذا ورود به حل این موضوع می‌تواند گامی مهم در جهت فعالیت‌های حوزه گردشگری مذهبی (زیارتی) کشور باشد.

۱۰. ماده (۱۰) قانون مذکور بیان می‌کند که کلیه مراکز، هتل‌ها و تأسیسات سیاحتی متعلق به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که به‌عللی در اختیار سازمان‌ها و نهادها و ارگان‌های دیگر است، بجز اماکنی که طبق عقود شرعی واگذار شده باشد، مجدداً برای تحقق این طرح حداکثر ظرف ۶ ماه در اختیار وزارت مذکور قرار می‌گیرد و نیز تمام مراکز سیاحتی و هتل‌ها و تأسیساتی که تغییر کاربری یافته‌اند به وضع اولیه بازگشته و در اختیار صنعت ایرانگردی و جهانگردی قرار می‌گیرد. امری که تاکنون هیچ تصویر روشن و شفافی از آن ارائه نشده است.

---

۱. هرچند در قانون بودجه سال ۱۴۰۱، بخشی از این امور با تعرفه خدماتی محاسبه شده است.

## نتیجه‌گیری و پیشنهاد

در مجموع می‌توان گفت که صنعت گردشگری کشور در آغاز گام دوم انقلاب اسلامی نیازمند تدابیری است که بتواند ظرفیت‌های بالقوه کشور در این حوزه را به فعلیت برساند و در این راستا یکی از اولین اقدام‌ها پس از تشکیل وزارتخانه تخصصی در این زمینه، به‌روز کردن قوانین و مقرراتی است که زمینه پیشرفت در این حوزه را فراهم آورد. از این منظر دولت سیزدهم می‌تواند با همکاری مجلس بسترهای لازم برای تدوین قانون حمایت از صنعت گردشگری را فراهم آورد، امری که در عین آرمان‌گرایی، واقعیت‌های موجود و چالش‌های روزمره این صنعت و فعالان و فعالیت‌های آن را مورد نظر قرار دهد. در نتیجه مواد و تبصره‌های ذیل جهت نیل به اهداف توسعه‌ای کشور در این حوزه پیشنهاد می‌شود:

### پیش‌نویس اصلاح قانون توسعه ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰ با

#### اصلاحات و الحاقات ۱۳۷۵

##### مقدمه توجیهی:

قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰ با اصلاحات و الحاقات مصوب ۱۳۷۵ مهم‌ترین قانون حمایتی و هدایتی صنعت گردشگری در کشور بعد از انقلاب اسلامی است. از آنجا که از زمان تصویب قانون در سال‌های ابتدایی دهه ۱۳۷۰ تاکنون صنعت گردشگری در ایران و جهان تغییرات و تحولات فراوانی را تجربه کرده است و حتی از جنبه داخلی نیز هم‌اکنون وزارتخانه‌ای با محوریت این موضوع تحت عنوان وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تشکیل گردیده، لزوم بازنگری در مفاد قانون مذکور



بیش از پیش محسوس است. یکی از مهمترین چالش های این حوزه، بین دستگاهی بودن توسعه گردشگری کشور و فقدان رویکرد یکپارچه و واحد به موضوع توسعه گردشگری است. موضوعی که موجب شده برنامه پذیری و نظارت پذیری بر توسعه گردشگری کشور با مشکل روبرو شود. لذا لازم است تا در قالب بسته‌ای تقنینی، بسترهای لازم برای هماهنگی بین بخشی و رفع آسیب‌های موجود در این حوزه فراهم شود. این پیش‌نویس با تغییر و بازنگری در احکام به دنبال به‌روزرسانی متنی قانون است و همچنین با تعریف همکاری‌های بین‌بخشی و واگذاری وظایف اجرایی و سیاستی به دستگاه‌های دخیل تخصصی به دنبال تقویت هرچه بیشتر حمایت از این صنعت است.

## ماده (۱)

### ماده (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

اصطلاحات به‌کار رفته در این قانون دارای معانی مشروح ذیل است:

الف) صنعت گردشگری: کلیه فعالیت‌های خدماتی مرتبط با سفر افراد برای جابه‌جایی به محلی خارج از محل زندگی روزمره است.

ب) گردشگری: مجموعه فعالیت‌های فرد یا افرادی که به مکانی غیر از مکان عادی زندگی خود مسافرت و حداقل یک شب و حداکثر یک سال در آنجا اقامت می‌کنند و هدف از مسافرت آنان نیز گذراندن اوقات فراغت است را گردشگری می‌گویند. البته اهدافی نظیر اشتغال و کسب درآمد شامل آن نمی‌شود. بنابراین گردشگر فردی است که فعل مطرح شده در گردشگری را انجام دهد.

پ) گردشگر خارجی: کلیه افرادی که دارای تابعیت غیرایرانی بوده و با اهداف مختلف به

کشور مسافرت می‌کنند.

ت) گردشگر خروجی: کلیه افراد دارای تابعیت ایرانی که با اهداف مختلف از مرزهای کشور خارج می‌شوند.

ث) تأسیسات گردشگری: واحدهایی که پس از اخذ مجوزهای لازم از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و با رعایت قوانین و مقررات مربوط به شرح زیر تأسیس یا فعالیت می‌نمایند:

۱. هتل، متل و مهمان‌پذیر.
۲. مراکز اقامتی خودپذیرایی شامل هتل آپارتمان‌ها، زایرسراها و خانه‌مسافرها.
۳. اقامتگاه‌های بوم‌گردی و اقامتگاه‌های سنتی.
۴. مراکز تفریحی و سرگرمی گردشگری.
۵. مجتمع‌ها، اردوگاه‌ها و محوطه‌های گردشگری.
۶. مراکز گردشگری سلامت از قبیل مجتمع‌های سلامت تندرستی و آب‌درمانی و هتل بیمارستان.
۷. محیط‌ها و پارک‌های طبیعت‌گردی و گردشگری روستایی و عشایری.
۸. مراکز گردشگری ساحلی و دریایی.
۹. واحدهای پذیرایی و انواع غذاخوری‌های منفرد بین‌راهی موجود.
۱۰. تأسیسات اقامتی و پذیرایی واقع در مجتمع‌های خدمات رفاهی بین‌راهی.
۱۱. واحدهای پذیرایی واقع در پایانه (ترمینال) فرودگاه‌ها، پایانه‌های مسافربری زمینی برون‌شهری، دریایی و ریلی.
۱۲. واحدهای پذیرایی واقع در پایانه‌های مسافری مرزی کشور.
۱۳. سفره‌خانه‌های سنتی.



۱۴. مناطق نمونه گردشگری.

۱۵. دهکده‌های سلامت.

۱۶. دفاتر یا شرکت‌های خدمات مسافرتی و جهانگردی.

ث) حساب‌های اقماری گردشگری: نوعی حساب است که امکان نمایش آثار اقتصادی گردشگری در حساب‌های ملی کشور را فراهم می‌کند. این روش شامل مجموعه‌ای از جداول به هم مرتبط بوده که نشان‌دهنده اندازه و توزیع اشکال مختلف مصارف گردشگری در هر کشور و سهم آن در تولید ناخالص داخلی درآمدی مالی، اشتغال و شاخص‌های دیگر اقتصاد کلان در یک اقتصاد ملی است.

ج) بن سفر: طبق ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به منظور توسعه گردشگری داخلی و حمایت از سفرهای کارکنان دولت و اعضای درجه یک خانواده آنها، دولت اعتبارات رفاهی بودجه مصوب برای سفرهای ارزان را در قالب بن سفر در اختیار قرار می‌دهد.

چ) گردشگری رویداد: هر کشور و منطقه متناسب با شرایط فرهنگی، اجتماعی، مذهبی و جهان‌بینی که دارد می‌تواند رویدادهای خاص و ویژه‌ای داشته باشد. اینکه رویداد به عنوان جاذبه، نقش‌آفرینی کند و موجب جذب گردشگر شود، شکلی از گردشگری با عنوان گردشگری رویداد حاصل می‌شود.

## ماده (۲)

ماده (۲) و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

به منظور تعیین سیاست‌های گردشگری و ایجاد هماهنگی لازم بین دستگاه‌های ذی‌ربط شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور و عضویت

وزرای میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، امور خارجه، امور اقتصادی و دارایی، وزارت جهاد کشاورزی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، علوم، تحقیقات و فناوری، راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت و کشور، رئیس سازمان حفاظت از محیط‌زیست، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، رئیس سازمان حج و زیارت، دو نفر عضو ناظر بدون حق رای از کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی و چهار نفر کارشناس خبره با پیشنهاد وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و حکم رئیس جمهور تشکیل می‌گردد.

**تبصره «۱»** - وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی موظف است سه ماه یکبار جلسه شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری را برگزار نماید و گزارش مصوبات این جلسات را در اختیار عموم قرار دهد.

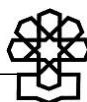
**تبصره «۲»** - وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دبیر شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری خواهد بود و دبیرخانه شورای عالی در وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تشکیل می‌گردد.

**تبصره «۳»** - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، نهادها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است در حدود وظایف قانونی خود، موظف به اجرای مصوبات این شورای عالی می‌باشند.

### ماده (۳)

**ماده (۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:**

هر گردشگر خروجی و خارجی که از کشور خارج می‌شود می‌تواند براساس تسهیلات مقرر



در این قانون علاوه بر لوازم شخصی متعارف خود، حداکثر تا میزانی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود صنایع دستی یا محصولات مجاز کشور، کتاب و مطبوعات را با حفظ جنبه غیرتجاری آن از کشور خارج نماید.

#### ماده (۴)

ماده (۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

گمرک ایران موظف است تسهیلات ویژه جهت گردشگر خارجی به ترتیبی که در آیین‌نامه این قانون معین خواهد شد در مبادی ورودی و خروجی ایجاد نماید.

#### ماده (۵)

ماده (۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

بانک‌ها موظفند به منظور تشویق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی در زمینه ایجاد و توسعه تأسیسات گردشگری، تسهیلات بانکی را به نرخ صنعتی تأمین و پرداخت نمایند.

#### ماده (۶)

ماده (۶) و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

سازمان زمین‌شهری، شهرداری‌ها، سازمان منابع طبیعی و آب‌خیزداری کشور و سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط موظفند زمین مورد نیاز برای احداث تأسیسات گردشگری را با معرفی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به قیمت منطقه‌ای یا تمام شده به‌گونه‌ای که موجب تقلیل درآمد عمومی نشود به متقاضیان واگذار

نمایند. بدیهی است اراضی مزبور صرفاً برای منظور فوق واگذار و قابل انتقال به غیر نمی‌باشد و هرگونه تغییر کاربری آن و یا عدم اجرای پروژه در مهلت مقرر موجب برگشت به مالکیت دولت خواهد شد و متقاضی هیچ‌گونه ادعایی نخواهد داشت.

**تبصره -** تغییر کاربری تأسیسات گردشگری بدون موافقت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در هر شرایطی ممنوع است و در صورت موافقت کلیه تخفیفات و تسهیلات و معافیت‌های داده شده برای تأسیسات مزبور ملغی و بایستی عین یا معادل آن به قیمت کارشناسی روز به دولت پرداخت شود.

#### ماده (۷)

##### ماده (۷) و تبصره‌ها به شرح زیر اصلاح می‌شود:

صدور یا تمدید هرگونه مجوز تأسیس و ایجاد دفاتر خدمات سیاحتی و زیارتی و تأسیسات گردشگری و نیز تعلیق یا ابطال آن به‌عهد وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است. کلیه دفاتر خدمات سیاحتی، زیارتی و تأسیسات گردشگری متعلق به بخش دولتی، خصوصی و نهادهای ذیل و نیازمند اذن مقام معظم رهبری و مؤسسات عمومی غیردولتی موظف به رعایت سیاست‌ها و خط‌مشی‌های ابلاغی مربوط به گردشگری توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی هستند.

**تبصره «۱»-** کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که اقدام به فعالیت‌های سیاحتی و زیارتی و ایجاد تأسیسات گردشگری و تأسیس دفاتر خدمات سیاحتی و زیارتی و مسافرتی کرده و یا می‌کنند موظفند حسب مورد نسبت به اخذ مجوزهای موضوع این ماده و تبصره «۱» آن اقدام نمایند و در صورت عدم اخذ مجوزهای یادشده به جریمه نقدی از پنج میلیارد



ریال تا ده میلیارد ریال و تعطیل دائمی محل کار محکوم خواهند شد.

**تبصره «۲»-** میزان حداقل و حداکثر جریمه نقدی در موضوع تبصره «۲» هر دو سال یکبار متناسب با شرایط تورمی به وسیله وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و وزارت راه و شهرسازی در صورت لزوم پیشنهاد جدید جهت بررسی و تصویب به شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری ارائه خواهد شد.

**تبصره «۳»-** میزان وجوهی که بابت صدور یا تمدید مجوزهای موضوع این قانون اخذ می‌شوند توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با همکاری وزارت راه و شهرسازی تعیین و توسط شورای عالی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به تصویب خواهد رسید.

**تبصره «۴»-** وجوه حاصل از صدور یا تمدید مجوزها یا اخذ جرائم موضوع این ماده به حساب خزانه‌داری کل واریز می‌شود تا معادل صددرصد (۱۰۰٪) آن به نسبت دریافتی توسط سازمان برنامه و بودجه در بودجه سالانه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و وزارت راه و شهرسازی به منظور توسعه و گسترش فعالیت‌های گردشگری و امور خدمات سیاحتی، زیارتی و مسافرتی گنجانده شود.

**تبصره «۵»-** آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف ۶ ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و راه و شهرسازی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

**ماده (۸)****ماده (۸) به شرح زیر اصلاح می‌شود:**

کلیه تأسیسات گردشگری، دفاتر خدمات مسافرتی و سایر تأسیسات مشابه از هر نظر اعم از سوخت، آب و برق، عوارض، مالیات، وام بانکی و غیره مشمول تعرفه‌ها، مقررات و دستورالعمل‌های بخش صنایع می‌باشند.

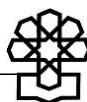
**ماده (۹)****ماده (۱۰) به شرح زیر اصلاح می‌شود:**

کلیه مراکز، هتل‌ها و تأسیسات سیاحتی متعلق به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی که به‌عللی در اختیار سازمان‌ها و نهادها و ارگان‌های دیگر است بجز اماکنی که طبق عقود شرعی واگذار شده باشد مجدداً برای تحقق این طرح حداکثر ظرف ۶ ماه در اختیار وزارت مذکور قرار می‌گیرد و نیز تمام مراکز سیاحتی و هتل‌ها و تأسیساتی که تغییر کاربری یافته‌اند به وضعیت اولیه بازگشته و در اختیار صنعت گردشگری قرار می‌گیرد.

**تبصره -** در پایان مهلت قانونی هرگونه تصرف در تأسیسات و مراکز موضوع فوق تصرف غیرقانونی در اموال دولتی محسوب و طبق قانون با متصرف برخورد خواهد شد.

**ماده (۱۰)****ماده (۱۴) و دو تبصره با متن زیر الحاق می‌شود:**

وزارت راه و شهرسازی مکلف است در مورد ایجاد، بهبود، بهره‌برداری و قیمت‌گذاری حمل‌ونقل مسافران، اولویت‌های توسعه گردشگری مد نظر وزارت میراث فرهنگی،



گردشگری و صنایع دستی را به‌عنوان اولویت‌های توسعه در نظر بگیرد. تبصره «۱»- مسئولیت ساماندهی، صدور و تمدید مجوز، ایجاد، اصلاح، تکمیل و بهره‌برداری واحدها و مجتمع‌های خدماتی و پذیرایی بین‌راهی با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خواهد بود.

تبصره «۲»- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت ۶ ماه به پیشنهاد مشترک وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

#### ماده (۱۱)

##### ماده (۱۵) با متن زیر الحاق می‌شود:

مرکز آمار ایران مکلف است با همکاری بانک مرکزی و وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نسبت به تهیه حساب‌های اقماری گردشگری اقدام نماید.

#### ماده (۱۲)

##### ماده (۱۶) و تبصره با متن زیر الحاق می‌شود:

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف است کلیه فعالیت‌های مرتبط با آموزش و مهارت‌آموزی مربوط به اهداف و وظایف خود را با استفاده از ظرفیت‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور انجام دهد.

تبصره- صدور، تمدید، تعلیق و ابطال مجوز آموزشگاه‌ها و مراکز آموزشی حوزه گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی با تایید اولیه‌ی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و تایید

نهایی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی صورت خواهد گرفت.

#### ماده (۱۳)

##### ماده (۱۷) با متن زیر الحاق می‌شود:

تمامی دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ موظفند هزینه مربوط به سفر کارکنان خود را در ردیف بودجه رفاهی خویش در قانون بودجه سنواتی لحاظ کرده و با همکاری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اقدام به تهیه برنامه و بن سفر نمایند.

#### ماده (۱۴)

##### ماده (۱۸) و تبصره با متن زیر الحاق می‌شود:

به منظور توسعه گردشگری و رقابت‌پذیر کردن فضای کسب‌وکار در این حوزه، دولت مکلف است در اجرای ماده (۲۳) قانون مدیریت خدمات کشوری، امکان دسترس‌پذیری عمومی، برخط‌سازی فرایند ثبت سفارش و رقابتی‌سازی کسب‌وکارهای مربوط به این تأسیسات با استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی را فراهم سازد.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت ۶ ماه به پیشنهاد مشترک وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

**ماده (۱۵)****ماده (۱۹) با متن زیر الحاق می‌شود:**

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف است تا با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، به‌منظور توسعه گردشگری پایدار، تشویق سرمایه‌گذاری و حفاظت از میراث طبیعی، دستورالعمل‌ها و ضوابط گردشگری و حفاظت میراث طبیعی در مناطق و منابع تحت مدیریت سازمان‌های فوق را تدوین و ابلاغ کند.

**ماده (۱۶)****ماده (۲۰) با متن زیر الحاق می‌شود:**

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف است تا با همکاری وزارت نیرو به‌منظور توسعه گردشگری با استفاده از ظرفیت دریاچه‌ها، سدها، منابع و مجاری آبی، دستورالعمل‌های اجرایی برای استقرار و به‌کارگیری پایدار تأسیسات گردشگری با رعایت اصول حفاظت، کنترل و بهره‌برداری از منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی در محدوده‌های تحت حفاظت و بهره‌برداری وزارت نیرو را تدوین و ابلاغ نماید.

**ماده (۱۷)****ماده (۲۱) و تبصره با متن زیر الحاق می‌شود:**

شهرداری شهرهای بالای یک میلیون جمعیت می‌توانند به‌منظور امور اجرایی سفر و گردشگری شهری اقدام به تأسیس سازمان گردشگری شهرداری نمایند. سیاست‌گذاری

گردشگری این ستاد یا سازمان باید با هماهنگی و هدایت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی صورت گیرد.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه، وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی و وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ظرف مدت ۶ ماه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

#### ماده (۱۸)

##### ماده (۲۲) با متن زیر الحاق می‌شود:

صندوق توسعه ملی موظف است از منابع ورودی به صندوق توسعه ملی در هر سال: دو درصد (۰/۲٪) را جهت پرداخت تسهیلات به بخش‌های خصوصی و تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی به طرح‌های دارای توجیه فنی، زیست‌محیطی و مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش گردشگری در بانک‌های دولتی و خصوصی داخلی سپرده‌گذاری کند. سود سپرده‌گذاری و اقساط وصولی مجدداً جهت پرداخت تسهیلات طرح‌های موضوع این بند اختصاص می‌یابد. تبدیل ارز به ریال موضوع این بند زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.

#### ماده (۱۹)

##### ماده (۲۳) با متن زیر الحاق می‌شود:

در راستای پایداری اقتصاد گردشگری و توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری و



حمایت از سرمایه‌گذاری غیردولتی گردشگری به‌ویژه در شرایط خاص و بحران‌های پیش‌بینی نشده صندوق حمایت از توسعه و سرمایه‌گذاری گردشگری با ماهیت نهاد عمومی غیردولتی ایجاد می‌شود. اساسنامه و ضوابط قانونی مربوط حداکثر ۴ ماه به پیشنهاد وزارت میراث فرهنگی گردشگری و صنایع دستی و سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

#### ماده (۲۰)

#### ماده (۲۴) و دو تبصره با متن زیر الحاق می‌شود:

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به‌عنوان متولی «گردشگری رویداد» در کشور شناخته می‌شود و مکلف است اقدام به تدوین تقویم رویداد نماید و تمهیدات لازم برای برنامه‌ریزی گردشگری رویدادمحور را فراهم نماید.

**تبصره «۱»-** مجری برنامه گردشگری رویداد در سطح شهری، ستاد یا سازمان گردشگری شهرداری خواهد بود.

**تبصره «۲»-** ناظر اجرای صحیح سیاست‌های گردشگری رویداد در سطح استان‌ها و شهرها، اداره کل استان‌های وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خواهد بود.

#### ماده (۲۱)

#### ماده (۲۵) و تبصره با متن زیر الحاق می‌شود:

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به‌عنوان یکی از متولیان مقابله نرم با سیاه‌نمایی‌ها و تبلیغات منفی در حوزه‌ی فرهنگ، هنر، تاریخ و طبیعت در مورد جمهوری

اسلامی ایران شناخته می‌شود و مکلف است به صورت سالانه اقدام به تدوین برنامه‌هایی در قالب رویدادهای بین‌المللی برای آشنایی کشورهای دیگر با فرهنگ و هنر ایران، تورهای گردشگری هدفمند برای جلب نظر و تغییر دیدگاه افراد اثرگذار فرهنگی در سطح بین‌المللی (با رعایت ملاحظات و حساسیت‌های امنیتی)، تولید محتوای چندزبانه یا حمایت از آن برای افزایش آگاهی جهانیان نسبت به فرهنگ و طبیعت ایران نماید.

**تبصره -** آیین‌نامه اجرایی این ماده با همکاری وزارت اطلاعات، وزارت امور خارجه، سازمان صدا و سیما، وزارت اقتصاد و دارایی تدوین شده و حداکثر تا سه ماه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

### منابع و مأخذ

۱. قانون برنامه ششم توسعه مصوب ۱۳۹۶.
۲. قانون توسعه ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰.
۳. قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶.
۴. قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ (مصوب ۱۳۸۴).
۵. قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳.